

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

ONDERZOEK NAAR KWALITEITSVERBETERING

Montessori College Oost VMBOGT

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 16PS|C5
BRIN nummer : 16PS|08|VMBOGT
Onderzoeksnummer : 292948
Datum onderzoek : 23 maart 2017
Datum vaststelling : 3 juli 2017

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 21 en 23 maart 2017 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op de afdeling vmbo theoretische leerweg (vmbo-t) van het Montessori College Oost (MCO) om een oordeel uit te spreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Nadat in 2013 de kwaliteit als zwak is beoordeeld heeft er in maart 2016 een onderzoek naar kwaliteitsverbetering plaatsgevonden, waarbij is vastgesteld dat de kwaliteit van het onderwijs nog steeds belangrijke tekortkomingen vertoont. De afdeling vmbo-t is hierbij als zeer zwak beoordeeld. Met het bestuur zijn vervolgens prestatieafspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in een toezichtplan. De afdeling kreeg een jaar de tijd om zich te verbeteren van zeer zwak naar ten minste zwak.

Om na te gaan of de afdeling zich binnen het afgesproken jaar verbeterd heeft, vindt er een onderzoek naar kwaliteitsverbetering plaats.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

Tijdens het kwaliteitsonderzoek op 5 en 8 november 2013 is de kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vmbo-t van het Montessori College Oost als onvoldoende beoordeeld. De afdeling kreeg een aangepast arrangement zwak op grond van de onvoldoende opbrengsten. Ook waren er enkele tekortkomingen in het onderwijsproces.

Sinds de toekenning van dit arrangement zijn er wisselingen geweest in de schoolleiding, waardoor continuïteit ontbrak in de aansturing van het verbetertraject. Om deze reden is het onderzoek naar kwaliteitsverbetering op verzoek van het schoolbestuur uitgesteld van eind 2015 naar maart 2016. Wel werd aan het bestuur de opdracht gegeven om voor eind november 2015 een extern onderzoek uit te voeren ten aanzien van de volgende onderwerpen:

- De kwaliteit van het onderwijsproces / de kwaliteit van docenten;
- De verbetercultuur binnen de school op afdelings- en sectieniveau;
- De resultaten van de afdelingen vmbo-b, vmbo-k en vmbo-t volgens het nieuwe onderwijsresultatenmodel van de inspectie.

Op 30 november 2015 zijn de resultaten van dit onderzoek aan de inspectie gepresenteerd.

In maart 2016 heeft vervolgens het onderzoek naar kwaliteitsverbetering plaatsgevonden.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering bestaat uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek van twee dagen, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, vaksecties, leraren, zorgfunctionarissen, taal- en rekencoördinatoren en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Tijdens het onderzoek hebben wij alle kernindicatoren en alle onvoldoende overige indicatoren beoordeeld.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering zoals wij hebben uitgevoerd, heeft tot doel om te beoordelen of de kwaliteit van het onderwijs weer van voldoende niveau is en of aan alle afspraken is voldaan die in het toezichtplan zijn vastgelegd.

Onze conclusie voor de afdeling vmbo-t van het Montessori College Oost is als volgt:

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs is verbeterd, maar vertoont op onderdelen nog belangrijke tekortkomingen. De kwaliteit van het onderwijs is niet meer zeer zwak. Daarom wijzigen wij het eerder toegekende arrangement van zeer zwak naar zwak. De afdeling vmbo-t blijft onder intensief toezicht van de inspectie vallen.

Naleving

Wij hebben geen tekortkomingen in de naleving van de wettelijke voorschriften vastgesteld.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit van de onderzochte aspecten zijn gekomen. Eerst ziet u het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1. Algemeen Beeld

De kwaliteit van het onderwijs op de afdeling vmbo-t van het Montessori College Oost is niet meer zeer zwak, maar zwak. De onderwijsresultaten zijn onvoldoende, maar laten wel een verbetering zien, mede doordat er door de schoolleiding sterker op wordt gestuurd. Het onderwijsproces is sterk verbeterd; met name in de ondersteuning is er een kwaliteitsslag gemaakt. Wel moet de school, gezien de kenmerken van de leerlingenpopulatie, sterker inzetten op de implementatie van het vastgestelde taalbeleid. Dit kan bijdragen aan een snellere verbetering van de onderwijsresultaten. Omdat ook andere beleidsplannen, zoals het toetsbeleid, nog onvoldoende hun beslag hebben gekregen, kunnen we nog niet spreken van borging van de kwaliteit van het onderwijsproces.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda voor indicatoren van de opbrengsten:

1. onder de norm
2. boven de norm
3. niet te beoordelen

Legenda voor andere indicatoren:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO	•		
R.2	Onderbouwsnelheid	•		
R.3_GT	Bovenbouwsucces voor de afdeling vmbo g/t	•		
EX_GT	Examencijfers voor de afdeling vmbo g/t		•	

De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		1	2	3	4
3.4	De school heeft een aanbod voor de referentieniveaus taal dat past bij alle leerlingen.		•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen		1	2	3	4
8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		•		
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.3	De school heeft doelen gesteld die erop gericht zijn om achterstanden te bestrijden.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

N.1 Toelating voortgezet onderwijs		ja	nee
N1.1	Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op het schooladvies van de basisschool dat voor 1 maart wordt vastgesteld.	•	
N1.2	Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere toegestane eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op dat gewijzigde schooladvies.	•	

N2. Verzuim en voortijdig schoolverlaten, Ongediplomeerd schoolverlaten en verzuimbeleid.		ja	nee
N2.1	De schoolgids bevat informatie over: het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat.	•	
N2.2	De schoolgids bevat informatie over: Verzuimbeleid	•	

N3. Passend onderwijs		ja	nee
N3.1	De schoolgids bevat informatie over: De wijze waarop de ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt vormgegeven.	•	
N3.2	De schoolgids bevat informatie over: bij welk(e) samenwerkingsverband(en) het bevoegd gezag van de school is aangesloten.	•	

N3.	Passend onderwijs	ja	nee
N3.3	In het schoolplan is het onderwijskundig beleid opgenomen waarbij tevens het schoolondersteuningsprofiel is betrokken (de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: *Onderwijsresultaten*, *Onderwijsproces* en *Kwaliteitszorg*.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de afdeling vmbo-t zijn net als vorig jaar onvoldoende, maar laten een lichte verbetering zien. In plaats van vier indicatoren onder de norm in 2016, heeft de afdeling nu in 2017 nog drie indicatoren onder de norm. Het betreft de plaatsing in het derde leerjaar ten opzichte van het basisschooladvies (R1), de onderbouwsnelheid (R2) en het bovenbouwsucces (R3). Bij R3 moet daarbij opgemerkt worden dat de afdeling vmbo-t met een bovenbouwsucces van 82,22% in het laatste jaar (2015-2016) al boven de schoolspecifieke norm (77,71%) scoort.

De examenresultaten zijn de afgelopen drie jaren sterk verbeterd en als voldoende beoordeeld. In 2016 lag het gemiddelde examencijfer met 6,48 ruim boven de schoolspecifieke norm (5,89). Door dit examenresultaat van 2016 is het driejaarsgemiddelde op 5,95 uitgekomen, hetgeen net ligt boven de norm van 5,89. De maatregelen om de determinatie te verbeteren, zoals het aanpassen van het aanname- en plaatsingsbeleid en de overgangsnormen, moeten er toe leiden dat ook de rendementen bij R1 en R2 verder stijgen. Het op of boven de norm krijgen van één of twee van deze indicatoren zal naar verwachting in ieder geval nog een jaar duren.

Onderwijsproces

Op de afdeling vmbo-t is het onderwijsproces op orde. Er wordt efficiënt gebruik gemaakt van de onderwijstijd, de lessen hebben een doelgerichte opbouw met een duidelijke start en een afsluiting waarbij teruggekomen wordt op het lesdoel. De docenten zorgen ervoor dat de leerlingen actief betrokken zijn bij de lesactiviteit en geven hen effectieve feedback, waardoor de leerlingen weten hoe ze verder moeten in hun leerproces. Vooral dit laatste werd bij het onderzoek naar kwaliteitsverbetering in 2016 op de afdeling vmbo-t in onvoldoende mate in de lessen gezien.

Wel blijven wij kritisch ten aanzien van de afstemming van het onderwijs op verschillen tussen leerlingen tijdens de instructie en bij de verwerkingsopdrachten. De afdeling zou docenten die moeite hebben met differentiatie, actief kennis kunnen laten maken met de goede voorbeelden die er binnen de school zijn. Bijvoorbeeld door middel van collegiale consultatie.

De ondersteuning en begeleiding van leerlingen buiten de klas is van voldoende kwaliteit. Naar aanleiding van het vorige onderzoek en een externe audit heeft de school een aantal maatregelen genomen om de geconstateerde tekortkomingen (indicatoren 9.3 en 9.4) in het vorige rapport te verbeteren. Daarin is zij geslaagd.

De belangrijkste maatregel betreft het opstellen van een plan van aanpak inclusief leerdoelen voor leerlingen die op basis van een analyse van genormeerde toetsen uitvallen en extra ondersteuning nodig hebben. Vorig jaar werden wel leerlingen met achterstanden in beeld gebracht, maar er werden geen concrete vervolgactiviteiten en doelen geformuleerd. Dat is nu wel het geval. Uit het leerlingvolgsysteem en dossieronderzoek blijkt bovendien dat ondersteuning planmatig wordt uitgevoerd. Na acht à tien lessen remedial teaching vindt een evaluatie plaats en wordt het plan van aanpak bijgesteld.

Een tweede maatregel betreft het werken aan een andere opzet van de leerlingbespreking. Momenteel worden voornamelijk leerlingen die uitvallen in kaart gebracht en besproken, maar vanaf het komende schooljaar wil de school het handelingsgericht werken in de klas versterken. Dit wil zij doen door vier keer per jaar de (vak)docent, de remedial teacher en de teamleider de voortgang te laten analyseren van de klas (klassenscans) en van individuele leerlingen, waarna handelingsgerichte adviezen opgesteld gaan worden ten behoeve van de docenten. De vakdocenten moeten tevens per vak aangeven welke doelen zij per leerjaar willen bereiken. Om deze nieuwe opzet van de leerlingbespreking tot een succes te maken, is het van belang dat alle gegevens (inclusief methode-onafhankelijke toetsen) van en over de leerlingen en de klas beschikbaar komen middels een bepaald format. Hier wordt nog aan gewerkt. Eén en ander moet zijn beslag krijgen in het schooljaar 2018-2019.

Het Montessori College Oost heeft inmiddels taalbeleid vastgesteld dat er degelijk uitziet. Men is gestart met de implementatie ervan. Op het moment van dit onderzoek naar kwaliteitsverbetering zien we het taalbeleid echter nog onvoldoende terug in de lespraktijk. Enkele vaksecties hebben het taalbeleid actief opgepakt, maar het is nog geen gemeengoed binnen de afdeling vmbo-t.

Met de specifieke doelgroep van de school voor ogen zijn wij van mening dat de implementatie van het taalbeleid breder en sneller zal moeten plaatsvinden.

Kwaliteitszorg

Het Montessori College Oost heeft inmiddels via het bestuursbreed ingezette managementsysteem veel beter in kaart wat de onderwijsresultaten van de school zijn. Ook de analyse van de rendementen is veel sterker dan voorheen. Inmiddels worden er ook periodiek gesprekken gevoerd tussen secties en schoolleiding over de resultaten van leerjaar 1 tot en met 4. Hierbij worden de resultaten ook op docentniveau besproken binnen de secties en worden naar aanleiding hiervan afspraken met docenten gemaakt.

De school heeft voldoende zicht op de kwaliteit van het primaire proces. De teamleiders beoordelen lessen en maken verbeterafspraken, zowel met individuele docenten als met de teams. In het verbetertraject heeft de school een duidelijk plan gemaakt, waarbij acties, resultaten, tijdsplanning en verantwoordelijkheden omschreven zijn. Vanwege de veelheid aan speerpunten loopt de school het risico niet aan de eigen tijdsplanning te kunnen voldoen. De school doet er verstandig aan hierin keuzes te maken.

De school bevindt zich voor een belangrijk deel in een fase van implementatie van beleid (toetsbeleid, taalbeleid), waarbij het beleid nog niet terug te zien is in de lessen of eenduidig naar voren komt in de door ons gevoerde gesprekken. Van kwaliteitsborging is daarom nog onvoldoende sprake.